

زیرسیاهی نامیدی

کچه کوردی قاره مان

رضا حسد امین : ملوزک

زیرینای ئامیدی

کچه کوردی قاره مان

دانهری

میرزا محمد امین . مه نگوری

۱۹۷۱

چاپخانه‌ی غه‌ری حدیثه له نه جه فی نه شرف

به رهمانه ندی وزاره‌تی (ره‌وشه‌ن بیری - راکه یانندن چاپ کران)

« زیرینای نامیدی »

(کچه کوردی قاره مان)

کورده کان پیش پنج هزار سال له نیشتمانی ایستایاند
که پی ته لین کوردستان که وره ی و حکمداریان کردوه .
به لام له بهر ته وه ی که هوزیگی که ردن که ش و سه ر
چل بوون مه میشه له ژیر ناگری جه نک و وه رای وه لاتانی
بیکانه د ابوون .

هیچ کاتیک سه ری بی نرخیان بو وه لاتانی بیکانه شور
نه کردوه .

له هندی چارا به ته وای که وتونه ته ژیر سمی وه لاهی
دوژمنه کانیا ن .

به لام له هه ل و ری که وتا راست بونه ته وه داویانه به سه ر
ته و هوزانه ی که تازار یان له ده ست دیون .

به لام مه تا ایستا که م واریکه وتوه که کورده کان مه سو

دانه ر

یان به یه که وه وه بو به کک نامانج تی کوشابن .

ته ماراتی جیا جیا یان دامه زرانده . به ژبانی ته میری
ژباون وه له هندی جاریشا بوون به یه کک دهسته و سه ربه
خویه تی خو یان پاراستوه .

به لام له بهر ته وهی که له کونه وه بهر بهر کانی
دهسه لات له نیوانی ، سومری ، کلدانی ، تاشور ، روم ،
عرب ، سه لاجیقه ، مغول ، تاتار ، فرس ، هه بوه . ته و
هوزانه به به لین و په یمان هندی جار کورده کانیان به ش به ش
کردوه . هه ر به که یان به شیک یان له کورده کان له که ل
خویاندا خستوه وه له دوژمنه کانی خویانیان هانداون .

وه کو پارچه ناله تیک بو مه بهستی خو یان به کاریان
هنیاون جا له بهر ته م هویانه وه کورده کان شه پرزه یگی میژوی
یان به سه هاتوه . چه له باره ی ره که زو ناو وه چه له باره ی
سه رزی نیشمان به تی وه زمانیه وه . هندی جاریش دهست
کاری دیانته و سروث یان کردون .

له باره ی نیشتمان و مه رزه وه ته که به ته و اوی لی
بکولینه وه بومان ده ر ته که وی . که وه لاتی [ناریقان] به
دریژای فارس و آرده هان و بایزیدو ، وان ، تبلیس ، موش ،
سهر دو ملازگرد ، چولمیری ، دیار بکر ، جزیره ، وان ، نصیبین

سنبجار ، خاپور ، ماردین ، حکاری ، به شی زوری ناوچه ی
نه رزه روم و شام ، قامیشلی ، دمشق ، دورزی ، فلسطین ،
وه به شیکی زور له ناوچه ی لوبنان ، وه له ایرانیشه وه [خو]
سلس ، ماکو ، همدان ، زئکان ، سنه ، کرماشان اصفهان ،
خرامان ، وه له عراقیشه وه [خانه قین] بدره ، جسان شاره بان
مه نده لی ، به دریژی جبل حرین - هه تا ته گانه کرکوک
موصل و زاخو ، ته وه کوردی تیدا دهژی . ته که ره هندیه گی
ته و ناوچانه دا . هوزی ته رمه نی - نسطوری ، وئاسوری
فه له ی - قیا دانیشته بن . مانای ته وه نیه که ته و ناوچانه -
خاکی تای به تی ته و دو هوزه بویی . کومان نیه که ته و دو
هوزی ته رمه نی وئاسوریش - هه ر کوردن . دهستی دیانته
وه اندان ناوی له و دوبه ره بابیه گوریوه به ناوی ته رمه نی
[وئاسوری] .

جی دانیشته نی ته وانیش هه ر به نیشتمانی کورد ته ناسری .
هه ندی شه پرزه ی زمان که و توتته نیوانی زمانه کانی
کورده وه . له بهر ته وهی که له زور ترینی کانا له گه ل
هوزی تورکک و فارس و عرب و ارمن وئاسور و عبری ، تی
که لایوه تیان بوه . هه ندی ووشه و پیتی ته و هوزانه پیریوه ته
ناو زمانی کوردیه وه .

وه کو زمانی [لورو بهختیاری وفیلی و کرماشان - له
کهل پیقی فارسیدا . هندی ووشه ی فارسو تاردهان ،
وبتلیس ووان جلالو دیرسمو زازا له کهل پیقی تورک و ارمزو
ناشوردا .

هندی ووشه ی کوردی عراق له کهل پیقی عره پیدا .
تههش مانای نهوه نیه . که کوردهکان ره کهزو زمانیان له
یه کک دور که وتبیشه وه .

همو هوزیک اختلافی زمان ووشه و پیت یان له نیوانا
هه یه . تورکی نازربایجانی ایران له کهل راویژی
نازربایجانی قهوقازی روسیا . تورکی ته ستمبول له کهل تورکی
تاتارستان وبخارا و تاشقند تاسمانو ریسمانه .

زمانی عره بی موصل له کهل جنوبی عراق و سوریه و لبنان
مصر ، جزایر سودان حجاز و یه من نه فریقا - زور له راویژه
کانی کوردی لورو کوردی سلیمانی - به نیوان تره لیک
دور ترن .

جا به سه هاتی زمانو دوری له یه کک ونیه و راویژ
نایسته هوی نهوه ی که بلین کورد ره کهزو خوینی هه مولاییک
یان وه کو یه کک نیه . کورد هوزیک [تاربه] شیوه و ره نکک و
خوین یان له هه مولاییک وه کو یه کک وایه .

بهلام له بهر نهوه ی که میژو نوسه کان له هوزانی
بیکانه بوون نه یان توانیوه بکه نه به شیکی روناک له میژوی
کوردا .

به نه اندازه یک [هه له] هه لاین کریان له ناووره کهزی
کورد اکرده که هه موکه سیک زانا تی نه کا . که میژوی
کورد یان له سهر ریسمه و بناغهی تای به تی خوی تاو نه هیناوه .
میژو نوسه کان زور کریان له و هوزانه بوون که ههر له
کونه وه له گهل کوردا دوژمنایه تی یان بوه . ناوو ره کهزی
کورد یان به شیکی بی به لگه و نیشان نیشان داوه ،

میژو نوسه کانی بی لاینیش ههر له سهر نه خشه و راویژی
میژو نوسه کانی دوژمنی کورد به سهرهاتی کورد یان گیراوه نه وه
له و بساوه ره دام که ۱۴۰۰ سال پیش نه مرو هینج میژو نویکی
نه وروپای نه هاتوته کوردستان مال به مال و عشیرهت به
عشیرهت به خاکی کورده کانا بکه ریت ره کهزی کوردو به سهر
هاته که یان تومار بکات .

نه و بیرو تومار کردنی به سهرهاتی ملله تانی روژ
ههلات .

له اسلامیته وه هه تا نه مرو دا که ونوه . رو داوی پیش
اسلامیهت ملله تی عره ب له ناوی داوه و هینج تاسارو نیشانیکی

لی نه هیشوته وه . وه له اسلامیه تیش بهو لاهو شتیکی که هونهر
مهندی کوردی تیا بوبی نه یان هیشوته دهر که وی وه خستویانه ته
ژیر پی یانه وه . بو به لکه ی نه و داوا یه مان - له هاتی
اسلامه وه بو عراق هه تا ۳۰۰ سال پیش نه مرو هه مو میژو تو مار
کراویکی عرب بخوینه وه بزانه قهت چاوت به به سه هاتیکی
کورد نه که وی که ده وریکی دلیری یان گیرابی . وه بیچ وینه
ناساریکی هونهر مه ندو دوستانه نه بی نی که تورکو عرب بو فارس
به ناوی کورده وه تو ماریان کرد بی . له به سه هاتنه که ی
صلاح الدین زیاتر که نه ویش باری ناچاری وای پی کردون
که ناوه که ی بلاو بگریته وه . چونکه ناوی صلاح الدین
علاقه یکی به میژوی جیهانی مسیح وه هه بوه نه توانراوه چاو
پوشی لی بگری .

نه وه به لکه یکی رونا که بو نه م به سه که مه لایه کانی
دینی مان که هه مویان هه ر کورد بوون وه به نانی کورد به خیو
کراون .

هه زاران کیتب یان به زمانی عربی بو پاریز گاری دیبانه ت
داناهه ، به لام هه تا ایستا نه یان توانی وه چه به زمانی کوردی
وجه به زمانی عربی به سه هاتیکی کورد تو مار بکه ن و میژو یکی
کورد بخه نه بهر چاوی بر اعرب به کانیانه وه .

نه م باسه وانه که ین که له وه ختی خویا ترسیکی زور بو
نه و که سانه تهرخان کراوه که باسی قومی کورد بکه ن
وه بیره وه ری باوکو باپیران یان بخه نه وه بهر چاو .

شتیکی له وه سهیر تر . له سه ر زوم ریکادا نه بی نین
[که له که] .

به ردیک کو کراوه ته وه . هه ر که سی که به م ریکایه دا
بروا نه بی به ردیک بخاته سه ر نه و که له که ، به رده . کوا یا
نه م که له که . به رده کوریچه ی باپیرانمانه که کوردستان فتح
کراوه . اصحابه کان نه و کافرانه یان کوشتون که باپیره ی ایمه
بوون ، جا کراوه به واجب که هه موری بواریک به ردیک به
کوری خیالی باپیره که ی خوی دا بدا چونکه نه و کافرانه
چه نکیان له که ل صحابه ی پی غم به را کردوه . جا تانه و نه اندازه یه
ترسو له رزین وه توران له ره که زو بن چینه ی کوردایه تی له نساو
کوردا بار کراوه .

له چیکایکا به م نه اندازه یه پاریز کاری له بلاو بونه وه ی
شعوری نه ته وایه تی کورد کرا بی . چون میژو نوسه کانی عرب
یا تورکو فارس وه کو روداو به سه هاتی کورد ته نوسنه وه
وه نه ی که ن به به لکه یکی وه ها که له روژیکا کورد نوسی
نوسه ره کانی عرب بکا به شادی نه وه ی که کورد له میژوی

کوئو نویدا خاوه نئی ته سه ر وهونه ر مه ندی و مافی نه ته وایه تیه ؟
بو شیاوندنی ناوو ره که زی کورد بزانه چند وینه کوران
له ناوی کوردا کراوه وه چند ناویان له کورد ناوه .

سومریه کان - به کوردیان ووتوه - کوئی - کوتی - چوتی - جودی

ناشوریه کان کوئی - کورتی - کوئی

کارئی - کاردو - کارداکا

کاردان - کارکه تان - کارداکک

ایرانیه کان کورتیوی - سیرتی - کوردراها

یونان و رومایه کان به کوردیان ووتوه - کاردوسوی - کاردخوی

کاردوکک - کردوکی - کردوخی

کاردوکای - کورداخ .

نهمیه کان به کوردیان ووتوه - کوردوئین - کورجینخ - کورتیخ

کرخئی کورخئی

عربی کان به کوردیان ووتوه - کردی - کاردوی - باکاردا

کارتاویه - جوردی - جودی

کالدی - کالدوی - خلدی

جا توخوا وهرن سه بری نه و ناوانه بکه ن که له کورد

یان ناوه . هیچ هوشیکی ساغ باوهر نه کات که هوزی کورد
به هم مو ناوانه ناو بیژ بگری . بوچی کورد زه ویو دهرمالی
شینایی یه . هر ساته بگریته به سلق و شیلو کیزهر . هر
ساته ناوی نه و زه ویه به و شینایانه وه بگریته . وه کو ناوی
کوردیان به م ناوانه گوریوه .

چون له ناوی هوزیککا به م پی یه آلو کور (تطور)
نه کری .

بوچی ناوی عرب و هوزه گانی تری جیهانی له په یدا
بونیا نه وه هه تا نه مرو هر به ناوی ایستا یانه وه ناو نه برین .
بوچی نه بی کورد به چند ناوی له یه که تر دور تطوری
کردبی .

به لی هندی شت قابلیه نه وه یه که به دوناو ناو بیری .
به لام ناوی راسته قینه ی نه و ناوه هر نه وه یه که به کشتی بلاو
پوته وه .

وه کو لندهن - لوندهره - انگلیس انگریز - هواننده
له هستان نه مهربکا - نه تازونی - سنه - سنندوج - سنندج
مهاباد - وورمه رزالیه .

جا ته وینه روداوانه دهری نه خات که له میژوی
کوردا ده ست کاریکی کینه به بری کراوه . زور شتی گرنکند

هونهر مهندي تهو هوزه له ناو ههل کيراوه . وهيسا به ناوی
هوزيکی تر تهو روداوه بليمه ته نوسراوه ته وه .

ميژوی کورد په رده يکی ره شو تاریکی به سهرا کيشراوه .
جا ته بی کورد هه ولی ته وه بدا که رو داوه کانی له باخه لی
ملله تان بينيته دهره وه . وه به ناوی کورده وه توماری بکانه وه .
ته وه کو باری بی باوه ری بگری وروداوه کانی خوی بو هوزيکی
تر بکا به مال .

۱ - به سهر هاتی مهراکوی - بيتوینی - که کچه کورد
يک بوه ۸۵۰ سال پیش میلاد وه لاتی مصری کرتوه .

۲ - فیروزخانی - پشت کو له سال ۱۲۵۷ م دا - که له کهل
چنگیزخانی مغولدا جه نکاوه . وه به دلداري استراخاتونی
سه مه رقه ندی هیناوه .

۳ - به سهر هاتی زیرینای - نامیدی که له ۶۳۷ م دا
له قادیسیه وه له کهل لشکری سعدي کوری وقاص به شهر هاته وه
وه له [وان] کوژراوه .

به لام له بهر ته وهی که تهو روداوانه هونهر و نازابه تی
که لی که کورد دهر ته خهرن هه تا ایستا نه خراونه ته ميژوی
کورده وه .

جائه وه به سهر هاتی زیرینای نامیدی - تسان به وپه ری
شانازیه وه بو ته نوسمه وه هیوادارم که له کهل منا یه کت
تامانچ و باوه ر بن بوته م رو داوانه یه ایتر به خوانان
ته سپیرم .

میرزا محمد أمين مهنکوری

زیرینای نامیدی

له سالی ۶۲۷ م دا

زیرینای کچی شیرو خانی نه میری نامیدی که به جوان
ترینی کچان وزانا ترینی زانا یان له چهرخی خویا ناوی دهر
کردبو .

له تهمه نی [۲۰] سالیدا بو .

روژیک له روژان له کوشکه به رزه کهی خویا دانیشتبو
ته ماشای کردو شاخه به رزو سه وزه کانی وهلاتی نامیدی
ته کرد . که یه زران به چه ته رژیکی جوان ته و دیمه نه نازدارهی
نارایشت داوه .

که وه کو به مه شتی سه وزو شین به م زه به ندو لیری دارستانانی
چری دل کیشی رازاندو ته وه .

کا کا نهی ووت باوهر ناکهم له جیهانا هیچ دیمه نیک

له مه لیه نندی کورد جوان تری . هیچ هوزیک نیشتمانی پر
فهره پیروزی وه کک نیشتمانی کوردی هه بی .

به سلام تالی چیه . هوزی کورد له هه مو لایکه وه کراوه
به ، کالای هوزانی بیکانه ؟ بازاری کورد فروشتن له هه مو
لایکه وه برهوی ساندوه .

کسا پاشاکانی نه شکانی و ساسانی . کسا پاشاکانی ، روم
[ناشور] مقدونی ، وهلاتی کوردیان کردوه به کالته بازاری
خویان . ههر روژه به کیک له و ملله ته بیکانانه کوردیان
راکیشاوه بو لای خویان . مه به سستی خویانیان پی جی به جی
کردوه .

له د وایشا له جیانی پاداشتی چاکه قه پالیک یان له
نیشتمانی کورد داوه . به هه زار خوین و سه نکه ساری هه تاله
ده میان دهر هیزاوه ته وه .

شیرو خانی ، باوکم له پیناوی سیاست کسری نیوانی
[بهرامی چوبین] و خسره وی په روزه ، داکوژراوه . که هه ردو
لایان بو پاشایه تی ایران و کوردستان که مهر یان به سست بو ،
باوکی بی چاره شم به ناچاری به تاگری ته و دو خوین مزو
ته ماع کارانه له ناو چو .

ایستاش بوم ساغ نه بو ته وه که په نجهی سیاستی فارسی

روم بوجه مہ بہستیکی ناخوش تر کورد رائہ کیش بو نساو
جہ نک و مال کا ولیہ وہ .

لہوہ ناخوش تر جہ نیکی دیانہت پیرہوو رہووشی ناسمانی
خہریکہ کورد بکات بہ چہ ند بہ شہوہ .

رومایہ کان — پہرست کای — زہر دہشت — کہہ بہ ناوی
نازہر کوشناسب . ناسراو بو سوتاندویانہ . دینی مہ سیح یان اہ
زور ناو چہی کوردا بلاو کردوتہ وہ .

۳۱۲ م دا تہ مپراطوری [روما] قسطنطینی . کہورہ نالای
دینی مہ سیحی — ہل کردوہ . بہ ہمزو دہ سہ لاتیگ یہوہ
تہ یہوی کوردی پی پی وہ ند بکات .

دیانہتی زہر دہشت — کہہ ۶ قہرن — پیش میلاد
کوشتاسی پادشای ایران پیرہوی پی کردوہ . تہ یانہوی اہ
ناوی بہرن .

وہ لہ بارہی پہرتو بلاوی و تہ ماراتی لک لک و سہ ربہ
خویہتی تہ میرہ کانی کوردیشہوہ . نیشتمانی کورد قوری بو
کیراوتہوہ ہر تہ میرو سہرہ ک خیلو عشیرہ تیگک . خویان
خستوتہ باوہشی پاشایکی بیکانہ .

ہر روزہ لہ لایکہوہ تاکرو سوتانی کورد بوسوی . لی
ہل تہ سی . بہ سہر ہائی ۵۰۲ م . لہ پیرنا چیتہوہ کہہ لہ

سہر تہ ماع کاری [ایران و] روما ، لہ ناوچہی [دیار بہ کرا]
۸۰ ہزار کوردی ہزار بہ رہی ہر دولا کوژران . تہ یجا
سہرہ رای ہوہش کوردہ کلن ہیچ پاداشتیگ یان لہ ناگای
تہو کوشتن وتالان و سوتانہ چنک نہ کہوت تہ نیا تہوہ تہ پی
کہ ولاتہ کہ یان کہوتہ دہست پاشا خونین مژہ کانی ایران .
تہوا نستوری و تہرمہنی و ناسور بہ کانیش — تہ یانہوی
لہ کورد ہل بگہرینہوہ دیانہتی مہ سیح — بکہن بہ دینیکی
رہمی بر یار پی لہ مہو لا سہری خوم بو ہیچ بیکانہ یکک
دانہ نوینم . پہلاماری ہمزو ہوزیک بدم . لہ سہر سہر بہ
خویہتی خاکہ کہم . چیکہ مہ لہ ندی کورد نشین تہ کہم بہ
چیکای ناخت و تازی بیکانہ بہ پی دہست کہوتی سہر بہ خویم .

له وکاتی پر خه یالو لیکک دانه وه به دا . په رده داری
 نه میره زبرینا . هاته ژوره وه . نوسراویسکی دایه ده ست . ووتی
 خاتوننی به ریز . نم نوسراوه . نه میر [سه هندی - برای نه میر
 په شه نکلی وانی - بوی هیناوی] .
 زبرینا - خانم ووتی په زبرایکی جوان له میوانه کان بکه ن
 هه تا خوم چاوم پی یان ته که وی .

له نه میر په شه نکلی نه میری وه لاتی وانه وه .
 بو زبرینا خاتوننی نه میری به ریزی وه لاتی نامیدی .
 له پاش پیشککش کردنی په یمانی دل سوزی و بریاری
 کیان پی به خشین له خوام ناواته که هه همیشه هه ر که وره و
 نازدار بی .
 بیستومه ته وه که له زور وه لاتانه وه داخوازیت کراوه .
 به لام هه تا ایستا به لینی جوتیت به که س نه داوه . وه کو
 مه به سستیکی سیاسیا نه وه بلاو کردنه وه ی نفوز تان هه بی وایه .
 بو هه ر مه به سستی که تو بته وی پی کی بی نی . منیش
 به هه مو هیزو ته وانای خومه وه نامادم که په پیره وی نه خشه
 که تان بکه م .

له و پیری [ناراراته وه] هه تا نه کاته ناوچه ی قه لم
 ره وی خوت نه ی خه مه ژیر پی ته وه .
 هه ر وه کو تو بیوت له چه و سانه وه ی هوزی کور

کرد و ته‌وه منیش به هه‌مان بیرو باوهر ته‌هوی که چیتز نه‌هیلیم
وولاتانی بیکانه خاکه که‌مان بکه‌ن به کلاهی کرین و فروشتن .
جا ته‌که‌ر ته‌م بیرو باوهره‌ی من به راست ته‌زانی .
به‌لین هاو سه‌ریم پی‌یده هه‌تا وه‌کو ته‌و مهرجانه پیک بینم
که تو بوم دانه‌نیت . ایتر خوت که‌وره و خاوه‌ن پیش نیاری .
تا‌قانه خوشه‌و یسته‌که‌م ؟

په‌شنکی وانی

دل به‌ندت

ته‌میره زیرینا — له‌خویندنه‌وه‌ی نوسراوه‌ که‌ه . که‌وته
په‌روازی ته‌ندیشه‌و لیک دانه‌وه . — نایا له‌به‌لینی جوتیدا
له‌که‌ل ته‌میر په‌شه‌نکی وانی . پاشه‌روژه که‌ی چون ته‌بی .
به‌سه‌ر سامیکه وه‌هه‌ستا . روی کرده [دیری نازه‌ری]
که‌وره‌ی شار : به‌ره‌و روی ، که‌انی دیر . که‌وته کرتوشه‌وه
ووتنی ته‌ی که‌انی که‌وره‌ی بیرو باوهری زه‌رده‌شت . من له‌توم
داوایه که‌له باره‌ی پی وه‌ندی من له‌که‌ل ته‌میر په‌شه‌نکی
وافیدا . شتیکم بو رون بکه‌یته‌وه .

که‌ان . وه‌لامی دایه‌وه . که‌به‌کویره‌ی ره‌ووشت وئایی
زه‌رده‌شت . وئادابی [ناووستاو زه‌ندو پازنده] .

هه‌ر شتی که‌بو به‌رز کردنه‌وه‌ی چینه‌ی کشتی به‌کاربی نه‌ری :

ته‌و بریاره هه‌مان فه‌رمانه که‌زه‌رده‌شت مه‌به‌ستی بوه .

جا له‌پته‌وکردن هاوسه‌ری وه‌پی وه‌ندی تان له‌که‌ل

ته‌میر په‌شه‌نکی وانیدا . سو‌دیگی که‌وره‌م دیته به‌ر چاو :

به‌لام ده‌ست که‌وتنی پاشه‌روژی هه‌ردوکتان به‌به

سه‌ره‌اتیگی زور که‌وره له‌ناو ته‌چی :

جا خوت له‌م باره باشی لی وورد بیره‌وه . چیت به‌باش

زانی . وابکه :

زیرینا . له‌فه‌رموده‌کانی که‌انی پتر ماته‌می دای‌کرت : وه‌له

پاشه‌روژی خوی که‌وته مه‌ترسیه‌وه ؟

زیرینا : ناردی به‌دوای ته‌میر سه‌هندا ، . وه‌له‌که‌لی

که‌وته ووتو ویز . وه‌ته‌م پرسیاران‌ه‌ی لی کرد :

۱ . ته‌میر په‌شه‌نک . تاچه ته‌ندازه‌یک ده‌سه‌لات

داره .

۲ . تاچه ته‌ندازه‌یک ته‌وانای شه‌ری هه‌یه :

۳ . له‌کوویه تا‌کوی به‌فه‌رمانی ته‌و ته‌رون به‌ریدا .

۴ . له‌که‌ل که‌نجینه‌و سامانا چونه .

ته‌میر سه‌ند . وه‌لامی ووشه‌کانی زیرینای به‌و په‌ری

راستی دایه‌وه .

زیرینا . به‌وینه‌ی خواره‌وه وه‌لامی ته‌میر په‌شه‌نکی نویسه‌وه

رونوسی نوسراو

نه میر په شه نگی به ریز .

سلاویکی که رم و گوری کوردانه ت پیشکش .

نوسراوه که ت سرنجیکی ته واوی راکیشام که توحه ز له
نیشتمان په رستی نه که یث . هیوام وایه وه کو ته و نه میره کوردانه
ته بی که هر یه که یان . له لایکه وه بو بن به نو که ری بیکانه .
سهری هونه ر مه ندیان بو بیکانه شور کرد بی .

من وام بریار داوه . هه تا ناوا ته کانی خوم نه هینمه دی
شو نه که م . چونکه شو کردن به شتیکی دو هم نه زانم .

من جاری نه مه وی هه مو چینهو لکه کانی کورد نشین به
یه که وه بیستم . ونه ماره تیکی که وره له مه لبه ندی کوردا پیک
بینم چیکه بو پاشایانی فارس و روم سهر شور نه که م . خوراک
وه لاتی کورد نشین نه دم به خه لکی بیکانه :

جا نه که ر تو به خوت رانه پهر موی . یه کیه تیکی کورد
له که ل منا پیک بی نی . وه له سهر بیرو باوهری من دل —
سوزی به کار بی نی .

له پاش ته واو کردنی ته و یه کیه تیه ی که له ناو کوردا
پیک دینم ته و حه له نامادم که زه ماوه ندت له که لا بکه م .
من ده میکه خولیای ته و هه نکاوه م . هه نامه و دایکی
زوریشم له م ریگایه بریوه .

ته وه ش بزانه وه لاتی کورد هر ناوچه ی ناراراتووانو —
نمیدی نیه . وه لاتی فارس و آرده هان . بتلیس و سیواس حکاری و
جزیره . یوتانو هه مه دان . لورو قشقاو خراسان کرماشان و اصفهان
کرکوکیش . هر کورده .

جا نه بی تورو بکیه ته وه لاتی ته و کوردانه که وابه شیکی
زور یان به ده ست فارس و روه وه ن . له که ل نه میره خانه
واده کان یانا . په ی مانی یه ک کیانی بیستی . وله هر ده سته و
لکیک نه میریک یان بو بارمته ی باوهر له که ل خوتا بی نی بو
شاری آمیدی منیش نه میره کانی کوردی عراق و سوریا . ناماده
نه که م بو هه مان مه به ست ته و کاته به موری هه مولا یکه
تشکیلاتیکی ده ولته ی کوردانه مه زرینین له پاش ته واو کردنی
سهر به خویته ی کوردو رزکار یونی . زه ماوه ندی من و تو

دهست پی تهکا . ایتر به خوات ته سپیرم ؟

زیرینای نامیدی

شیر و خانزاده

زیرینا — نوسراوه کهی دایه دهست ته میر سهند وه به
په زیرایکی خزمانه بهری کرده وه .

ته میر په شه نک . که نوسراوه کهی خوینده وه سهری
سور ماکه کچییک چون ته توانی له ناو ته وه همو دوژمنه
هیزدارانهی دا تا ته وته ندازه به خاوه نی بیرو رای پاک بی .

ته میر په شه نک . به راستی زیرینا . مه ته لیکي [که له میر
دانهی] لی دا هیناوم . تو بی مه بهستی ته وه بی شوم پی نهکا
خوی له من به جوان تر و دهسهلات دار تر بزانی .

بو به هانهی شو پی نه کردن بهم مه ته له به و اباری
قورس کردیم .

وه یا مه بهسته کهی هر ته وه به که بهر کیکی دهسهلات
دارانه بکاته بهر هوزی کورد . به راستی بیرو باوه ریکی جوانی
دهر بریوه . خوین و شیر بایکی زور که وره ی لی داوا کردوم
که ته وهش به کیه تی کشتی . و کورد رزکار کردنه له زیر چه
پوکی دیلی .

بریبای یاسه ری خوم دایشم . یا نهو به کیه تی و خزمانه به
بو زیرینا — پیک بیتم . زیرینا — بکم به تهرال چه بگی —
کورد . خوشم پشتیندی خدمت گوزاری بو له پشت به ستم :
ته میر په شه نک — کاک سهند — زیرینا چوبنه کچییکه .
ته میر سهند — کاک بیهریزم . هه تا ایستا کچییکه ناوا
شوخ و شه نک پی نه ناوه ته سهر روی زهوی : له زانست
ودیمه ن شیرینشدا بی هاوتایه :

ده ماخیگی بهرزو خولیا بیکی پاشایه تی له که الله دایه :
ووشه کانی پرن له سروشتی ژیری وره ووشه ن بیری .
پیکه نینه کانی پرن له سیاست و مه بهست :

ته وهی که بیلی له سهر نه ندازیاری و بیریکی قوله ؟
ووشه کانی کورتن . بهلام مانا که بیان زور دورو درپژن .
ته میر په شه نک — به راستی کاک سهند ته و کچه
فرمانیکی زور که وره ی پی سپاردوم . فرمانه که شی ته وه به
که لهم نوسراوه دا دهری بریوه :

ته میر سهند — نوسراوه کهی زیرینای له کاک و هر گرت
و خویندی وه ووتی کاک که وره م . له دیمه نی ته و کچه دا نهو
به هره وجه و هره ته تکیته وه که له نوسراوه که یا نوسراوه .
نوسراوه کهی دروشمیکی خوبه تی . جا فرمان فرمائی

خوته ته مير پرشرنک - کاکڅ سهند . ته وکچه ايشيکي
زور کرنکی نيشتمان په رستی پی سپاردوم . ته که درباسي
زه ماوه ندو هاو سهریش نه بي من قبولی ته و په يره وه ته کم .
که زيرينا داويه به کويما . تا ته اندازه يک خوشم ته م پيرو
باوهره م بوه . به لام له بهر پارچه پارچه اميروخانه کان
ته م توانيوه ته م پيره لای که س بدرکينم .

به لام برياربي . له پيناوی ته م کچه رهوشن پيره دا
دهست بسکه م به کهرانو سورانه وه بو پيک هيناني په کيه تی کشتي .
توله جيکاي من دانه نيشي . فهرماني جي نشيني خومت
بو بلاو ته که موه به سهر هه مو ناوچه ی وانا :

ته مير په شه نک - له پاش دانانی امير سهندی برای
له جيکاي خوی .

له کهل چه ند سواربيکي نازاو چه له نک روی کرده ناو
کورده کاني ناوچه ی نارارات . آزرکان . قارس . آردهان .
حکاري فیش خاپور . ناوچه ی . زاگروس . هه تا که يشته ناو
کوردی نازربايجان هه مه دان . پشت کو .

له شيوه و ريکايه کی هه ره سياسيانه و ژيرانه . ته مير
وخانه کاني کوردي دواندن . له سهر ته و پيرو رایه ی که
زيرينا بسوی دانا بوله هه مو لايکه وه ته مير کورده کان

ره ازامه ندي خويان بو ته م مه به سته نيشاندا .

ته مير په شه نک پي وه نديکي هه ره به جوش و تي ني له
ناو هه مو کورده کانا پيک هينا .

له هه رامير نشين و تايله يکي که وه ره ته مير يکي له کهل
خوی خست له سهر نه خشه که ي زيرينا خاتون .

ته مير په شه نک - به دو سال تواني ته ويه کيه تيه له
ناو کوردي هه مو لايک پيک بي ني .

ته بجا له کهلی فهرمانده و ته مير کورده کانا چو بو
[نامیدی] بو خدمت زيرينای شوخ و شه نک :

زيريناش - له ومه ودايه دا تواني ته مير کورده کاني
عراق تاماده بکات بو هه مان پيرو نيازي رزگاري .

زيرينا - به چاوپيکه وتي ته مير کورده کان زور شاد
مان بو . هيوای له که شانده وهی مه به سته که ی زياد کرد .

ته بجا له سهر تامانچيکي قولي رزکاری . ليژنه يکي
ماقولانی له هه مو چينه يک و ته مير کان پيک هينا له ژير
سهر وکايه تی خويدا :

ده سه لاتيکي زوری دا به م ليژنه يه چه له روی ته وازونی
هيزی برکری و سياسی دهره وه . چه له روی يارمه تی که نچينه
ته مير زيرينا - له پاش ته و او کردني که مو کوری بئاغهی

سهر به خوی نوتسه - پیش نیاریکی - به کوربهی رو نویسی
خواره وه . دابه دهوله تانی - فارس [مسقوف] فسه رهنک [
ناشوریه کان .

رو نویسی (یادداشت)

- ۱ - هوزی کورد لهم ساته وه خوی به سهر به خو
تهزانی .
- ۲ - به جی نشینی کورد ته ووتری کوردستانی نازاد :
- ۳ - هه مو ناوچهی کورد خوی به مسولی ته و رزکاریه
تهزانی .
- ۴ - ههر په لامار دانیک بگریته سهر ناوچهی کوردستان
هوزی کورد به رگری له و په لامار دانیه ته گات . خوشی به
تاوان باری خوین رژان نازانی . چونکه له سهر نازادی
نیشتانی خوی رهدی فعلی ته گاته وه .
- ۵ - به ریکاوی ده پلوماسی د ماو سایه تیه و کورد له
که له هه مو هوزیکی بیکانه . په بیان وپهی وه نندی ته بهستی بو

سودی وه لاتنه کهی .

- ۶ - هوزی کورد له ریکای به رامبهری متقابل ریزی
هه مو دبانته و سروشت و ره ووشتیکی ته کری .
- ۷ - ههر پهی وه نندی و بریاریک که له کهل امیر
وه یانه یاله تیک به سترابی چه به شیوه یکی کشتی و چه به ته رزیکی
جیا جیایی له ایستاه به بی نرخ ته ماشا ته کری .
- ۸ - مه رزی کورد له وشونیا نه وه ده ست پی ته کا . که
دانیه شته گانی به زمانی کوردی ووتو ویز ته که ن . وه ته
وناوچانهش که به شی زوریان له هوزیکی تری . به دهسته
بهی . تضامنی متقابل چاوه دیری ته کرین . وه یا پیک
ته کورینه وه :
- ۹ - خونیدن و نویسی وه لاتان له مه لبندی کوردا به
چاویکی ریزه ندانه چاوه دیری ته کری .
- ۱۰ - دهوله تی کورد نامادیه که رسف و روزی خوی له
کهل وه لاتانی بیکانه به ریک که وتن ره نیو بی نی وه شتی خوی
بنیری بوده ره وه شتی بیکانهش وه ربگری .
- ۱۱ - تم یادداشته لهم رووه که سی قطعیه ته گات
وقابلی ده ست کاری نیه به بی بریاری تای به تی ته نجومه نی سهر
به خویره تی .

۱۲ - ۴۵ مو به ندیکی نهوده ستوره قابلی کورین وده ست
کاریه .

زیرینا

سهر وکی نه نجومه نی سهر به خوبی
کوردستان .

o o o

نه بجا زیرینا - تالای سهر به خویه تی له ۴۵ مو ناوچه ی
کوردستانا هل کرد . ونه م سهر به خویه تیه ی له ۴۵ مو
ناوچه ی کوردستانا بلا وکرده وه .

له به - نه وه ی که لافاوی له شکری عرب زیک به
فارس وروم [بو وه . مه ترسیگی ۴۵ ره که وره ی خستبو سهر
کیانی فارس وروم .

[به زدی کوردی کوری نه رده شیر ی ساسانی] پاشای
ایران و عراق . پیش نیاره که ی زیرینای په سند کرد :

چونکی به زدی کورد - نه ی زانی به فیلیکی آوا نه بی
له و کاته دا - ناتوانی کورده کان راییکیشی بو ناوشهری
عرب .

به سهر هاتی ها تنه پیشه وه ی عرب و اسلامیه ت ده
وریکی زور به ته ووژی پر سامی خستبو تاسیای ناوه راسته وه .

بوته وه ی که به کورده کان شهری نیشتمان و دین بکات . به و
پهری خوشیه وه ره زامه ندی خوی دهر بری . واعترافی به
سهر به خویه تی کوردستان کرد . نوسراوی خواره وه ی له
که ل چند دیار به کی نایاب بو زیرینا نارد .

بو زیرینای به رزو به ریز

خوشیتان خوشیه .

۱ - یادداشته که تان به و په ری خوشه ویستن په سند
کرا . نه وا له م رووه وه فرمانم دهر کرد که ۴۵ مو ناوچه به کی
کوردزمان سهر به خوبی . هیچ نه رکیکی شاهه نشاهی ساسانی
به سهر وه نه مینی .

۲ - به هوی تار به ت ویه ک ره گزی مانه وه . نه بی به
هردو لامان تی بکوشین بوله ناو بردنی نه وملا تانه ی که له
ره گزی کوردو فارس نین .

مهدانی نه وه یان نه دین که شهر افه ت مه ندی بابو
باپیران مان بکه ن به جیکای خویان و سهری که وره ی به

هر دو لامان دابته یمن نه وه تاشکرایه نه کورد بی وهلاتی
فارس . نه فارس بی وهلاتی کورد نه توانن پسا ریز کاری
مه به ست و تاواتی خویان بکه ن :

۳ - نه وهش بزانه هوزی عه رب که و تونه ته دالمغه ی
بلاو پونه وهی ده سه لات و استعماریه تی .

نه یانه وی مهر به خوبی فارس و کورد . ودیانه تی
تازه رو نرخی تاویستا بتویته وه . سو له ناو بردنی مهر به
خویی ولاتان له تیکو شانیکو زور قاره مانانه دان .

پیشره وی لشکری عرب گه یشتوته وولاتی ناشور . دیانه تی
موسا و مه سیح و بوت په رسته کانیان له ناو بردوه .

هیچ کومان نیه له م لاساری و [که له میدیه تیه]
ناکه رینه وه مه تا به رنگاری لشکری فارس و کورد نه بن . لام
واپی مهر لشکری فارس و کورده که بتوانی بیان کیریته
دواوه . ونه میشکی له خو بایی بوانه یان به تال بکاته وه .

مافی نه و میلله تانه یان له قورک دهر بی نیته وه که به نو
کی شمشیر لی یان ساندون .

۴ - تو نه بی له ایستاهه مه مو ناوچه ی کوردستان به م
به سه رها ته ناگارد ابکه . وه خوت ناماده بکه یت بو جه تکی
عه رب چونکه [روما - کان له و پهری شه پرزه ی دان . ناتوانن

له بهر هه مله تی عه رب خویان رابکرن . مهر فارس
و کورده که بتوانی نه و قوناغه به ته ووژم و سامه بیری .

له پاش ته واو کردنی غایله ی عرب خویاری بی له وهلاتی
بیزین تین رومای روژ هه لات . به شیکو زورت بو نجه مه
سهر وهلاتی کوردستان :

به لام جاری نه وهی که پی ویستی به شهرافت پاراستن بی
ته نیا نه وهی به که به هر دو کمان ملله تی عرب له ناو به رین
چونکه له ناو نه چونی عرب نه بیته هوی نه وهی که هیچ
لایک مان . به ره له ژپانی گه وره ی وهر نه گرین .

هر دو لامان بکه وینه ژیر له پی - وشتی عرب هیچ
ناساریکی شهرافت مه ندانه بو تیره ی فارس و کورد نه می نیته وه
شیمیر :

زیشری شتر خردن و سوسمار عربرا بجای رسیداست کار
که تاج کیانرا کتند نازو تف و باد بر چرخه کردن تفو

ملله تی عرب که خاوه ن خاکیکو ووشکو بی فهرن . به
ته ماعی که ردن چاویان بریوه ته نازو خوشی وه لاتان . به
نه ندازه یک تی ته کوشن و بو پیشکه و تن فیدا کاری نه که ن .
هیزه کانیان . وه کو بروسکه به ناو لشکری وه لاتانا تی شه پهرن .

مهدن یان له لاشتیکی بی نرخه . چونکه باوه ریان وایه
به کوشتن چیگای بهرزو ناوی بهرجه سته یان له بهه شتاپی
ته بری .

له سهر که وتیشا ژبانیکی مهزنانه له جیهانا دابین ته کهن .
بویاغیکی سیاسیانه یان له م پهلامار دان وپیشکه و تنه
داوه . به ناوی - پی غم بهرایه تی [مجد (ص)] بهم ناوهوه له
وله لاتیکی پر لم و خولاوی که یشتو نه ته بهه شتیکی پر ناز
وکامهرانی :

جا نه بی فارس و کورد بیته نمونه یکی قاره مانیه تی وا .
که هتا ناسمان به سهر روی زه ویوه بمچی . ناوی هه نه رمه نندی
ودلیری تم دو هوزه سهر به هه مو مله تیک شور بکات .

تهوا چهند که وهه رو مجه وهه راتیکی به نرخیشم بو
ناردی که به سهر ته میره کانی قه له م رهوی خوتا دابه شی
بکه ی . وهه وینه یارمه تیکی توت پی ویست بی نامادم که
بوت پیک بینم وه له یه زدان داوا کارم هه رگیز مله تی قاره مانیه
فارس و کورد نسکو و شکست نه همین هر پیش که وتوو سهر بهرز
بن . به خوات ته سپیرم ؟

یزدی کورد
اورده شیری ساسانی زاده
ناریان نژاد .

دهوله تی روم

دهوله تی رومیش به هه مان ده ستور بریاری له سهر سهر
به خوبه تی دهوله تی کوردستاندا . به بیریکی سیاسیانه دو
مه به ستیان کرده بهر چاو :

یه کهم : که شریک به کورده کان بکه ن له کهل عه ره با
دوهه م : له هه نندی کاتا بتوانی به هوی کورده کان
ده ست رویشتی فارسه کان بی تین بکات . به هیل [ته نه دولار]
له شکر بنیریته سهر فارسه کان .

به نوسراوی خواره وه وه لای ته میره زیرینای دایه وه :

رونوسی نوسراو

ته میره زیرینای به ریز .
له دوا ی ریزمه نه یکی تای به تی .
له کونکره ی تای به تی وه زیرانا پیش نیاره که ت خرایه
به رچاو . ایجه زور مان پی خوشه که ایوه سهر به خو

بزرین . چیکه نه بن به دیلی دراوسی کاتان :

ده‌واله‌تی روم دان به مانی ایوه دانه‌نی . که کورد
که‌لیکی خاوه‌ن میژو ویاویکی شرافه‌ت مندانه‌یه . وله‌میدانی
قاره مانیه تیدا زور به‌رزه :

ایمه له که‌لتان داین بو‌ه‌مو پیش‌ره‌ویکی خوتان . له‌م
باره‌وه هر په‌لامار دانیک تان بگریته سهر : ایمه به‌رگری
له‌م په‌لامار دانه نه‌که‌ین پشت کیر تانین له ه‌مو قورتو چه
سانه‌وه‌ویکی بی‌جی‌دا :

۲ - به‌لام له‌م کانه‌دا وای به باش نه‌زائین که پی
وه‌ندی له‌که‌ل ده‌له‌تی فارس تیک نه‌ده‌ن . هرکا اعترافیان
به سهر به‌خویه‌تی تیوه‌کرد . چونکه کوردو فارس له‌یه‌ک
ره‌که‌زو خوینن . هیچ لایه‌کتان به‌بی‌یه‌کتر که‌وره‌یتان پی
ناگری هر چه‌نده که له‌م کانه‌دا ملله‌تی عه‌ره‌ب نه‌یه‌وی
په‌لاماری ه‌مو وینه‌ره‌وشت وقاعده‌یکسی انسانی بدات .
دیانه‌تی خوپی‌وه کیرازی ملله‌تان بتوینیته‌وه : به‌ناوی
دیانه‌تیکی تازه به تازه‌وه ته‌ماع یان کردوته سامان وخوشی
وه‌لاتان .

له زور تاوچه په‌لاماری له‌ناو بردنی [صلیبی] پیروز
یان داوه ه‌تا نه‌ندازه‌یکسی زوریش سهر که‌وتون .

کلیساو [دیرو [موبده‌کانیان] سوتاندوه ، کاهن وقه‌شه‌کان
یان سهر بریوه :

تیمه خومان به‌رگری نه‌و په‌لاماردانه داناو . له‌نیستاو
له‌که‌لیان که‌وتوینه‌ته‌سهر .

نه‌وابو - یه‌زدوگوردی کیمراش مان نوسی که‌پشتوانی-
ورواله‌ت بو نه‌و مه‌به-سته‌تان نیشان بدات . تیرته‌بی تیمه‌و
اتیوه به‌رگری له‌مله‌تانه بکه‌ین که‌نه‌یانه‌وی حضاره‌تی تنسان
له‌ناو به‌رن پی‌ویستیتان به‌چ کومه‌کیک بو‌ناکادارمان
بکه‌نه‌وه : به‌رزی ریزتانه‌مان مه‌به‌سته ؟

هرقل

قیصری روما

مستوفه‌کانیش- به‌چاویکی سیاست کارانه ته‌ماشای
نه‌و پیش نیماده‌ی زیرینایان کرد :
بو نه‌وه‌ی که له‌ه‌ندی کانه‌ده‌وله‌تی تیران بترسین .
وایان به‌باش زانی که‌ده‌وله‌تیکی کورد له‌ومه‌رزه پیک
بی : بوته‌وه‌ی ایرانیه‌کان بی‌هیز بین . بو نه‌و مه‌به‌ستانه‌ی
که له‌داهوتوداروسه‌کان نه‌یان بی ، بو‌پچکرینی تازه‌ربایجانی
ژررو وناوچه‌ی قه‌وقاز .

چا مستوفه‌کانیش تأییدی داخوازه‌که‌ی زیرینایان کر :

فهره نگه کانیس - له ترسی په لاماردانی رومه کان و
عربه به کان وایان به باش زانی . دهوله تیکی کورد له وناوه
پیک بی . بوته وهی له کاتی پی ویستا شهری عه ره یو روم
و فارسه کان بهم دهوله ته تازه به بگرن . سیاستی دهره وهی
فهره نکي له وناوه بخه نه کاره وه بو پیش خستنی ته و مه به ستانه ی
که له دوا روژانه یان بی . شارل کان - پاشای فهره نگه به
شادمانیه وه دانی به دهوله تی زیرینا دانا .

جا اعتراف کردنی ته و دهوله تانه به دهوله تی کوردی
زیرینا زیرینا - خاتونی خسته سهر سهر کیشی و باهی بو نیک
که بتوانی بهر به ره کانی همو وینه به سهره تیکی کرنکی
جهانی بکات له سهر هیلکی رست تالای کوردی له همو
ناوچه یکی کورد زمان دا چه قاند . به ناوی زیرینا سکه
وپاره ی دارشتن . وه بانکی فرمان ره وایی لی درا .

ته نجومه نی وه زیران و پیا و ماقولانیان له ته میره کورده کانی
همو لایک پیک هینا .

سیاستی دهره وه و ناو خوبی کورد له همم باریکه وه
پته و کرا : له شکر و سو پاییک زور پوشته و پهرداغ یان ریک
خست .

ره ووشتی سهر بازی و یاسای پی ویستیان له دروامی به کان

وهرگرت . تشکیلاتی دادکا و فرمان بهری حکومتیان له
سهری و شویی و ملاتان دامه زرانند .

به ناوی ته میره زیرینا - سهر به خویه تی کورد چه سپاندرا .
ته بجا زیرینا - له پاش دامه زراننی بناغهی کومه لایه تی و دهوله تی
وه زرگار کردنی کورد له چه و سانه وهی خزمهت کاری .

روژیک زیرینا هاته باره کای شاهی . ته نجومه نی
وه زیران و ماقولانی کو کرده وه .

ته و نوسراوهی له له کانی خویا ته میر په شه نک
زیرینای نوسیو له باره ی هاوسه ریه تیه وه .

نوسراوه کهی دایه ده ست ته نجومه نی وه زیران بو
لی کولینه وه وه ته میر په شه نکیش - نوسراوه کهی زیرینای دایه
ته نجومه نی : ته نجومه نی وه زیرانیش نوسراوه کهی ته میر په شه نک
وه لاهه کهی زیرینایان خسته بهرچاوو لی کولینه وه یکی دورو
دریژ : ؟

بریری ته نجومه نی وه زیران و ماقولان ده رچو که زیرینا
خاتون زه ماوند له کهل ته میر په شه نک بکات . له پاداشتی
ته وهی که ته میر په شه نک بو به وهی تی کوشان و به ک کری
کورد له همو لایکه وه . یو بهرزی و پیک هاتی دهوله تی
فیداکاریکی زوری به خهرج داوه .

له رزگاری به سهرهانی کوردا به دوهم تی گوشهر -
 ته ماشانه کری و نه وشیربایه ی که زیرینا لیبی داوا کردبو .
 وه کوپیک هیانی - کوردستانیک به زیاده وه پیکی هیناوه .
 نه بجا له سهر بریاری وه زیران . و نه نجومه نی په رله مانی
 ده ولت ده ست کرا به زه ماوه نندی زیرینا و نه میر په شه نکک .
 مه بهستی زیرینا له رزگار کردنی کورد . و مه بهستی نه مه
 په شه - نکیش له زه ماوه نندی [خاتونه زیرینا - ته و او کرا .
 زیرینا - مهر به پاشایی کوردو دروشمیکي خاوه ن
 فورو پیروز له ناو ملله تی کورد نه په رستا : روژ به روژ
 دادو داد په رستی و ده نککی و هلات ناوه دان کردنه وه ی به سهر
 ناسمانی کورد بلا و نه بووه وه .
 به لام ته نیا - چه ند سالییکک بهم سهر به خو یه تی
 کوردستان رایان بوارد . که له شکری پرسامی عه ره ب پی ی نایه
 عراق .

رویشتی زیرینا - بو قادسیه و مداین
 بوجه نککی عه ره ب له ۱۶ صفری ۶۳۷ م

نه بجا به زدو کورد - کسرای فارس - به مه له داوون
 داوای له زیرینا - کرد که به هه مو هیزو ته وانا یکه وه بچیت
 به هاوار یه وه .

زیرینا - به بریاری وه زیران و په رله مانی ده وله تی
 کوردستان له شکریکی هه ره قورسو که و ره ی پرچه کک قورخانه -
 به ره وشه ری عه ره خستهری . خوشی به رکی سه ربازی
 وجه نکک ناوه ری پیاوانی پوشی به داوای له شکره که یا قوناغ به
 قوناغ که و ته سهر ره و .

له ده شتایی - قادسیه و مداین - له لشکری کوردو
 عه ره ب به رنکاری یه کتر بون . له کهل [سه عدی بنی وقاص]
 - قعقاعی کوری عمر - که و تنه شهر چه شهریکک شهریکي
 سه رو مالی . نه وشه ره ی که له ترسی بروسکه ی شمشیری

عربو کوردو فارس . روژخوی ته شارده وه .

خوین که لاکي کوژراوی وه کو لافاو رائه رفاند :

قاره مانانی کورد جه نکي نيشتهان وديانتهت په رستيان
ته کرد .

عربه کانیش جه نکي توسعی تفوز وه له ناودانی ديانه تی
مه سیح و زهده شت یان ته کرد .

عربه کان به پیتی [الله اکبر] —

کورده کانیش یه پیتی [یهزدان و ئاوستای . مهزن]

لهده شتی عربه بستانا ئاسمان هینا بوه له رزین .

نالهی بریتدارانی عربه بو فارس و کورد . ئاسمانی شینی

هینا بوه شیوه و کرین .

له پاش سی شه وو سی روژی وا پرسام و مه ترسی له لشکری

فارس و کورد شکان . نه و دو له لشکره که وره یه کشانه وه بو

ناوچه ی قهصری شیرین و خانقه قین . سلطان ئاباد و پشت کو

وه له و شوینانه شا . شهریکی زور که وره و به سام له نیوانی

له لشکری عربه بو فارس و کورد داگیرایه وه . یه زدو کورد

ئاخر پاشای ساسانی له ونا وچه یه دا کوژرا (۱) کچه که ی که ناوی

(۱) کچه کانی یه زدو کورد به دیل کیران و بران و

ویستیان له مکه بیان فروشن .

[شازده نان] بوبه دیلی برایه لای خلیفه ی ئسلام له کهل

فه رشه تاریخیه که ی [له کهل بجه وه هرات و ناو مالی شاهانه ی

که و ته ده ست عربه به کان . مالی کسرای شای ایران تالان

کرا . مکتبه ی کشتی کسرا و مه عبه دی زرده شت و کتیب

خانه کانیان سوتاندن .

زیرینا — مه نوی له وه په یا کرد . که عربه به کان له

سوریه وه به هیل موصلدا — له شکر بنیرن بو سهر وه لاتی

ئامیدی . وه ده وه لاتی کورد له نا و بهرن .

به شیکی زوری له له لشکره که ی گه رایه وه بو ناوچه ی

ئامیدی . به شیکی تریشی له لشکره که ی نارد بو شاره زورو

ناوچه ی مهر که وه لیر : به لام له بهر . نه وه ی که عربه به کان .

ده وه لاتی فارس یان بی ده ست کرد بو . چو کیش یان به ده

— تمامی عمرو علی — له حقه ی خویمان تنازلیان کرد .

ته صحابه کانیش چاویان له وان کرد . ته یانه ویست

بیان فروشن کچه کانیان نازاد کردن به و شهرته ی که شو به

ته میره کانی عربه بکه ن — شازده نان — ناو کچی یه زدو

کورد بو و شوی به ئهای حسین کرد وزین العابدینی لی پیدا بو .

شازهره بانى — کچی دوهم شوی به ئهای حسن کرد .

کچی ۳ هه میان شوی به محمد کوری ابو بکر کرد —

ولہ تی روم داد ابو . قہیصہری روماو ہرقہل بہزدی کوردی
پاشای فارس یان کوشتیو . وورہو نہترہی لہشکری روم
وفارس لہ ناو چویو .

تہینا کوردہکان لہ روژ ہلانا مابونہوہ کہ بہرگری لہ
لہشکری عرب بکہن . لہ ہہ مو لایکہوہ کوردہکان بہرہلستی
پیشروہوی عہرہبیان تہکرد وہ لہزور چیکادا تہیان شکاندن بو
دواوہ .

دابہش کردنی ہیزہ کانی عہرب

تہچا عہرہبہکان بہ شیوہی خواروہ . بلاوہیان بہ
لہشکرہ کانیان کرد . ناوچہی جہنکیان جیا کردہہ .

۱ - ہاشمی کوری عقبہ - بہ لہشکری زورہوہ روی
کردہ ناوچہی قزرباط - خانہقین . جبلحرین و نکریت
سلطان تابادو کرنند :

۲ - بہسہرلہشکری عیاضی کوری غنم ۳ لہشکری تریان
ناردہ سہر کوردہکان لہ سہر فرمانی ثمانی عمر .

لہشکری یہ کہم یان لہ ژیر فرماندی سہیلی کوری
عدی - چو بو ناوچہی [رہقہ] .

لہشکری دوہم بہ فرماندہی - عبداللہ کوری عتبان -
نیرا بو ناوچہی [نصیبین] .

لہشکری ۳ ہہ م بہ فرماندہی عقبہی کوری ولید -
نیرہرا بوچزیرہ . مہ بہستی نامای عمر تہوہ بو نہوہ کو رومہکان
لہ گہل کوردہکان بین بہ ہاو دہست بہ ریکاری جزیرہ
وبوتان حران و دیاربکر . خاپور و سنچارا لہشکر بنیرن بو
ناوچہی سوربہو شام - پشت لہ عہرہبہکان بکرن .

لہترسی تہوہپیلانہ تہای عمر پردہستی لہ تہوا و کردنی
داگیری کوردستان کرد .

لہشکریکی تریان لہ ژیر فرماندہی خالدی کوری
ولید - نارد بو ناوچہی مہولیرو مہرکہ و ایران .

لہشکریکی تریان لہ ژیر فرماندہی [قعقاعی کوری عمر
نارد بو ناوچہی شارہزورہ ہورامان :

تہبجالہ ہہمو لایکہوہ عہرہبو کورد شمشیری یہ کتر
کوشتیان لہ یہ کتر ہل کیشا .

ملاہ تانی فارس و روم میدانیان بو عہرب چول کردبو .
تہ یہ بکات .

له ژیر فرماندهی زیرینادا روژبه روژ ووره و معتویاتی
کورده کان گهرم دانهات . له زور جیکادا عه ره به کانیان
نه کیشایه وه بو دواوه .

نه بجا له سهر راپوری [عبدالله بنی جراح] . نهای عمر
له شکر یکی زور قورسی له سالی ۲۱ هـ ۶۴۲ م دا له ژیر
فرماندهی - غره ی کوری قیسی - نارد بو شاره زور . به لام
کورده کان نه و له شکره شیان به کوشتاریکی زور گه و ره
شکانده وه .

نه بجا نهای عمر به توره یکه وه [عقبه ی کوری فرقدی] به
هاواری غره ی کوری قیسه وه نارد بو شاره زور . له پاش
چهند شهرو کوشتاریک کورده کان شکان . شاره زور ناوچه ی
[هه ورامان - وشار باژیر که و ته ده ست عه ره به کان .

به لام هه ر وه کو کورده کان له کهل عه ره به کانا نه چه نکان
دو پیشکه ره شه کانی - شاره زور عه ره به تیش - له کهل عه ره به کان
که و تبونه شهر . عه ره به کان زور یان به و دو پیشکانه له ناو
چون .

زیرینا په لاماردانی

له ژیر فرماندهی زیرینا . له سالی ۲۱ هـ ۹۴۲ م دا .

له شکر ی کورده فارس . له ناو چه کانی کرخ - سیزان -
بو پاراستنی ناوچه ی [نه هواز و نهاوه ند] له شکر یکی زور که وریا
ن له کهل له شکر ی عه ره با کرد . عه ره به کان یان له و ناو چه یه
پاک کرده وه :

نه بجا نهای عمر [قیسی کوری سلمه ی اشجسی]
به له شکر یکی که و ره وه نارد سهر کورده کانی - نهاوه ند و سیزان -
نه و ناوه یان به کورده کان چول کرده وه . له ناوچه ی هه کاری و
جزیره و دیار بکر - چهند شهری که و ره له کهل له شکر ی
عقبه ی کوری وه لیدا - کرا وه چهند جا - له شکر ی عه ر یان
و ناوچانه به شه پرزه یکی زور نه کیرا دواوه .

نه بجا عه ره به کان . له هه مولایکه وه پیش که و تر .
دیار بکر چه کاری سنچار - ماردین - نامیدی - حران - نصیبین
جزیره هه ولیرو - شاره زور - مه ر که یان که و ته ده ست . بوی

چونه خاکی ریرانهوه .

زیربنا - به تاکاداریکی تهواوی له لشکره کانیوه هه نکا
وبه هه نکا و شهری له کهل له شکری عه ره بانه کرد . چه شهریک
شهریکی کوردستان پاراستن . جه نکی سهرومال و کهرامهت
دهربازکردن بهلام له بهر تهوهی هه رله شکری کورده کان
له ناسیادا ما بوهوه که بهره کانی لاقاوی عه ره بیکات .
وه لاتا کانی ترهه مویان سه ری جزیه یان بو عه رب شور کردبو .
عه ره به کانیس بو تهوهی که له غایلهی کوردستان چیتر
سهر سام نه بن . له شکری وهلاتی سوریه . فلسطین . لبنان
مصر یه مهن یان کیرابوهه بوسه ر کورده کان .
چونکه پی ویستی یان به له شکری تهوه لاتا نه ما بو .
تهو وه لاتا نه یان هه مو خستبو ژیر چو کهوه ،
تهوهی که زوریان بهلاوه کرنک بو نه هشیتهی کورده کان
بوله روژه لاتا .

زیریناش - قوناغ به قوناغ - به دهم جه نکک و لاقاوی
عه ره ب نه کشاوه بو دواوه به ره و شاخه کانی زاگرس و شاخه
کانی آراتی ژورو . هه تاله سالی ۶۴۵م دا له شاخه کانی پشتی
وانا - له کهل امیر په شنکی ناکاما - هه ردو کیان کیسانی
پرمه ی نه تی قاره مانه یانی به نیشتمانی نازیزی کورد به خشی .

له شهریکی زور قورسا هه ردو کیان له میدانی کارزاری عه ره با
کوژران . نه بجا رهش تالای آزادی وه سه ر به خوی که ورد
له ناسمانی کوردستانا داکیرایه وه . نه بجا له پاش کوژرانی
زیربنا . مه یدان بو عه ره به کان چول کرا له شکری کورد به پی
فه رمانده و سه ر کومار مایه وه :

له پاش کوشتهی زیربنا - له ژبر فه رماندهی [عبدالرحمن
زییری کوری عوام] و فضل بن عباس] وزراری کوری
ته زوه ر] و [مقدادی کوری اسود] - و [نجمی کوری مفرط] - له
وپه ری نازرباچان و ته رزرومه وه سه ریان هینایه ده ر له وه لاتی
پی خاوه ن ته سورانه وه .

زور خانه وادهی کوردیان به ویل کرت له خوبان ماره
کرد هه تابه کیک له وانه کچه ته مپریکی مهاباد بو تمقاعی
کوری عمر له ناوچهی جه نکا به دیلی کرت وه له خوی ماره کرد
ته بجا به تهواوی . عه ره به کان به سه ر هه موناوچه کانی کوردا
زال بون . تاتشکده کانی زرده شت و دیره کانی مسیح یان - هه موسو
تاندن . کتیپ خانه ی تهو ملله تانه یان ناکرتی به ردا . کاهن و
موغه کانیان هه مو کوشتن .

خه لکه کانیان ناچار کردن بو په سنه کردنی دینی
[محمد(ص)] له کورده کان مهلاو شیخ و صوفی و ده رویش و سیدیان -

دروست کرد .

له جياتی دیرو نانشکده : مزکوت و خانه قاو ته کیه یان دامه زراند ،

به هیزی شمشیرو خون خلیکیان قیری نویژو روژو - دهف لیدان کرد .

ناوی- پیری مود- پیرس- نه رژه نکا- شیرو- برزو- کوده رز- فریدون- قیتران- یان کوری به ناوی حسن و حسین و علی عبدالله شمس الدین قطب الدین کشک الدین . سیف الدین .

له جياتی . انجیل ناوویستاو زه ندو پازهند- قورآنی پیروزیان خسته ناو مزگه وته کانه وه .

به هوی [هورهی] ناو خو کوردیان برده سهر بیرو باوه ریکی تر نه وه ندهی که عره به کان بو فیر کردنی دینی دایان نابو . مه لایه ده ست کرده کانی ناو خوش مان ده نه وه ند هیان خسته سهر :

جا به م په یه ده وله تی نازادی زیرینای نامیدی دواپی هات وه ناوی له - ناسمانی کوردا شورایه وه (۱) .

(۱) به ناوی زیرینا- دیبه ک میه له وه لاتی نامیدی ناوی زیرینا- شاخیکیش هیه ناوی کوری زیرینایه- نه نا نیشانه یکی فرمان له وه - ترخک نه که وتوه که بلیین بیکانه کان له ناویان نه دایی .

به لام به نه مانی زیرینا مه به ستی کوردایه تی له ناو نه چو . کورده کان ههر نه وه نده بی ده نک دانیشتن هه تا کاس ووری اسلامیه ت یان نه ختی کون کرد .

نه بجا ده ست یان دایه وه شورش نانه وه وسهر به خوبه تی راواکردن به پیی ساتو ههل په لاماری وه لاتانی تورک و فارس و عره پ یان داوه .

جا بو نه وهی که براکوردده کاتم له به سهر هاتی شیروی کوردی دواپی اسلامیه ت ناکادار بکه مه وه :

نه و شوریشانه ی که کورده کان دواپی اسلامیه ت کیراویانه به شیوه یکی کورت له به رکی دوهه ما به ناوی کوردستان- له هاتی اسلامیه وه چاپ کم .

۱ - ئیتر خواتان له گهل .

سوپاس

۱ - پر به دل سوپاسی کاک « علی شعبان » فرماندهی هیوزی
پیشمه رگهی قاره‌مانی به تالیونی شه شی بیتواته‌ی به ریز نه کم به
یارمه‌تی دام که له سهر حسابی نه و نهم کیتی [زیرینای
تامیدی] به چاب بکم خوا نه و وینه نه‌دهب په‌رستانه
پیش بخت .

وه نه و دلسوزی نه‌دهب په‌رسته‌ی کوردایه‌تیه‌یان
له پیشکه و تن دابی .

۲ - سوپاسیکی زور بو کاک فاضل امین ساسر
و کاک شیرکو ماموه‌ستایانی ده‌رزی کوردی ووتنه‌وه‌ی
پولی شه‌شی ده‌بیرستانی نه‌جهف نه‌که‌م که له و دوایه‌ دایه
چاو‌دبری چاپی نه و کتیبه‌مان مه‌ستابون هرچه‌نده که‌ه‌له‌شی -
زوره به‌لام تاوانن نه‌وانی تیانیه تاوانی شاگرده‌کانی چاپخانه‌ن
که‌زمانی کوردی نازانن چاو پوشی له و هه‌لانه بکن تکایه .

بهر همه چاپ کراوه کانی مه نکوری

۱ - ههنگاوێک بو سهر کهوتن له سالی ۱۹۳۷ داله ژین دروشمی م.م. پزدهری .

۲ - ماها را کو له سالی ۱۹۷۱ . ۳ - کهشتی نه سستییهی مه ریخ ۱۹۷۱

۴ - زیرینای نامیدی . ۵ - فهیروز خانی پشت کو .

۶ - بوکیکی ناکام .

به رههه چاپ نه کراوه کانم

۱ - جیهانیکی نازاد .

۲ - شهویک له عصبیت الامدا

۳ - کونگریسی دورنده .

۴ - نه ریمانی بهختیاری . ۵ - کوردو ناسوری بهیکهوه .

۶ - کوردو نه رههه .

۷ - به سه رهاتی سیاسی کورد له ۱۹۱۴ وهه تا تموزی ۱۹۵۸ .

۸ - به سه رهاتی سیاسی کورد له ۱۹۵۸ وهه تا ۱۹۷۰ .

۹ - ده ستوری ژیان .

۱۰ - به سه رهاتی کورد له ۱۹۰۰ وهه تا ۱۹۷۰ به شههه .

۱۱ - کوردو کوردستان له اسلامیه وهه تا ۱۹۷۰ .

۱۲ - روداووه کانی حیوانات له کهل روژی سیاسه تا .

۱۳ - جیهانیکی به پیکه نهین .

۱۴ - بههشتی دلداری

۱۵ - نارات پور فلسه فهه
۱۶ - به سه هاتی خوم